Publiczna Szkoła Podstawowa z Klasami Sportowymi im. Jana Kochanowskiego w Wieniawie
26-432 Wieniawa ul. Szkolna 6 tel: 48/6730620; NIP: 799-18-80-401; Regon: 000563128;
e-mail: sekretariat@pspwieniawa.pl

ZAŁĄCZNIK NR 1 do Zarządzenia Nr 36/2025/2026 Dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej z Klasami Sportowymi im. Jana Kochanowskiego w Wieniawie z dnia 30.12.2025 roku w sprawie wprowadzenia Procedur postępowania nauczycieli w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych w Publicznej Szkole Podstawowej z Klasami Sportowymi im. Jana Kochanowskiego w Wieniawie

PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH I NADZWYCZAJNYCH W SZKOLE

SPIS TREŚCI

I. PODSTAWA PRAWNA 4

II. PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELI PODEJMUJĄCYCH INTERWENCJĘ 4

III. KRYZYSY WYCHOWAWCZE 6

Nr 1. Procedura postępowania nauczycieli z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze 7

Nr 2. Procedura postępowania wobec ucznia mającego trudności w nauce. 8

Nr 3. Procedura postępowania w przypadku uchylania się od realizowania obowiązku szkolnego 9

Nr 4. Procedura postępowania wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne. 14

Nr 5. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły. 15

Nr 6. Procedura postępowania w przypadku przyłapania ucznia na paleniu papierosów na terenie szkoły (lub przyniesienia przez ucznia papierosów do szkoły) 15

Nr 7. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów, agresja słowna. 17

Nr 8. Procedura postępowania w przypadku bójki w szkole 18

Nr 9. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły 19

Nr 10. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej. 20

Nr 11. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy). 20

Nr 12. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli. 20

Nr 13. Procedura postępowania w sytuacji przemocy fizycznej pozaszkolnej względem ucznia. 21

Nr 14. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole. 21

Nr 15. Procedura postępowania dyrektora/wicedyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły. 22

Nr 16. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły. 23

Nr 17. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej). 24

Nr 18. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku konieczności zawiadamiania o śmierci ucznia. 25

Nr 19. Procedura postępowania w przypadku epizodu psychotycznego ucznia/ próby samobójczej ucznia. 26

Nr 20. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego. 26

Nr 21. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków. 27

Nr 22. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk. 28

Nr 23. Procedura postępowania nauczyciela wobec ucznia – ofiary przemocy w szkole lub poza nią bądź innego czynu karalnego. 29

Nr 24. Procedura działań podejmowanych na terenie szkoły wobec rodziny niewydolnej opiekuńczo i wychowawczo. 29

Nr 25. Procedura postępowania w przypadku zgłoszenia się do szkoły po dziecko nietrzeźwego rodzica, niezdolnego w ocenie nauczyciela do sprawowania opieki nad dzieckiem. 30

IV INNE KRYZYSY W SZKOLE - WYBRANE ZDARZENIA 31

Nr 26. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły. 31

Nr 27. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły. 31

Nr 28. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną. 32

Nr 29. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego. 33

Nr 30. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa. 37

Nr 31. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych. 38

Nr 32. Procedura postępowania po zakończeniu trwania kryzysu. 40

Nr 33. Procedura postępowania - CYBERPRZEMOC 42

I. PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 122 ze zm.).

Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. z 2025 r. poz. 112).

Ustawa z dnia 21 czerwca 2002r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1928).

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 o Policji (Dz.U. z 2025 r. poz. 636 ze zm.).

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2025 r. poz. 188).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 lutego 2024 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i właściwości organów w tych sprawach (Dz.U. z 2024 poz. 290).

Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. z 2025 r. poz. 91 ze zm.).

Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r. poz. 881 ze zm.).

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2025 r. poz. 1043 ze zm.).

Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 978).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomani (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.).

Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650 ze zm.)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2023 r. poz. 882 ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).

II. PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELI PODEJMUJĄCYCH INTERWENCJĘ

1. Nauczyciel podejmujący interwencję:

a) powinien unikać:

- agresji fizycznej,

- agresji słownej (nie obrażać, nie zawstydzać, nie oceniać ucznia, nie stosować komunikatów „Ty”),
- okazywania niepewności,
- długich monologów i moralizowania,
- wchodzenia w rolę sprawcy, by mu pokazać, co czuje osoba poszkodowana.

b) powinien natomiast:

- reagować stanowczo,
- mówić prosto i jasno,
- traktować sprawcę, jako osobę, która może sama wziąć odpowiedzialność za swoje czyny,
- jeśli to konieczne to użyć tylko tyle siły, ile potrzeba np. do rozdzielenia bijących się uczniów,
- szanować ucznia (mówić o zachowaniu, nie o osobie)

2. Interwencja wychowawcy powinna zostać odnotowana w dokumentacji wychowawcy klasy.
3. W przypadku braku efektu interwencji doraźnej nauczyciel powinien podjąć dalsze działania:

a) Przeprowadzić rozmowę z uczniem o jego zachowaniu:

- jeżeli w zdarzeniu przemocy uczestniczy więcej niż jedna osoba należy rozmawiać z każdym z osobna, zaczynając od lidera grupy,
- miejscem rozmów powinno być pomieszczenie zapewniające spokój i brak świadków,
- nauczyciel, który decyduje się na przeprowadzenie rozmowy powinien jasno określić jej cel,
- nauczyciel powinien opisać zachowanie ucznia, które jest powodem rozmowy,
- należy upewnić ucznia, że nauczyciel chce mu pomóc,
- sprawca musi otrzymać od nauczyciela jasny i jednoznaczny komunikat o braku akceptacji zachowania agresywno-przemocowego,
- należy dać uczniowi szansę wypowiedzenia się na temat zachowania będącego powodem interwencji,
- wysłuchać, stosując aktywne metody słuchania,
- jeżeli uczeń milczy należy powrócić jeszcze raz do propozycji pomocy,
- omówić z uczniem skutki przejawianych przez niego zachowań oraz poinformować o potrzebie spotkania z rodzicami.

b) Omówić z rodzicami zachowanie dziecka.

c) Ustalić strategię współpracy rodziców ze szkołą – pozyskać ich do współpracy, ustalić jej zasady. Opracować wspólnie z rodzicami projekt kontraktu dla dziecka. Określić w nim zachowania nieakceptowane, oczekiwania wobec dziecka. Ustalić katalog kar i nagród, terminy wykonania poszczególnych zadań określonych w kontrakcie. Ustalić hierarchię konsekwencji oraz zasady odzyskiwania przywilejów.

d) Wspólnie z dzieckiem i rodzicami przyjąć ostateczną wersję kontraktu (dziecko ma prawo negocjować warunki kontraktu).
e) Monitorować realizację kontraktu.
f) Jeżeli kontrakt ma być udostępniony innym nauczycielom w celu obserwowania zmian w zachowaniu ucznia, o fakcie tym powinni być powiadomieni rodzice i uczeń.

4. W przypadku braku efektów przyjętego kontraktu szkoła powinna podjąć dalsze działania, w tym wynikające z przepisów prawa.
5. W rozmowach z dziećmi - ofiarami przemocy należy pamiętać, aby:

a) aktywnie, uważnie słuchać,
b) powiedzieć dziecku o swoich intencjach,
c) wczuć się w stan emocjonalny dziecka,
d) okazać ciepło i akceptację,
e) dostosować się do sposobu mówienia, siedzenia dziecka,
f) zadawać pytania ułatwiające nawiązanie kontaktu,
g) unikać zbyt wielu dociekliwych pytań,
h) być cierpliwym – dawać czas na udzielanie odpowiedzi,
i) nie oceniać dziecka ani zdarzeń, które przedstawia,
j) nie podważać jego wypowiedzi,
k) nazywać uczucia dziecka,
l) nie mówić za dziecko,
m) nie wyręczać dziecka,
n) pokazać dziecku jego mocne strony, dowartościować je,
o) docenić odwagę dziecka, kiedy mówi o bolesnych dla siebie zdarzeniach,
p) uszanować jego odmowę i lęk, kiedy nie wskazuje sprawców,
q) przypomnieć dziecku normy i prawa, które go chronią,
r) informować dziecko o wszystkim, co zamierzamy zrobić w tej sytuacji,
s) pomóc dziecku w poradzeniu sobie z sytuacją,
t) zmotywować je do współpracy (z wychowawcą, pedagogiem szkolnym, terapeutą, przedstawicielami innych instytucji) w celu rozwiązania problemu.

6. Rodzice dziecka będącego ofiarą przemocy i agresji powinni być poinformowani o problemie i otrzymać wsparcie i pomoc ze strony szkoły.

III. KRYZYSY WYCHOWAWCZE

Nr 1. Procedura postępowania nauczycieli z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze

---

1. W szkole obowiązuje jednolity i konsekwentny system postępowania nauczycieli z uczniem sprawiającym problemy wychowawcze respektujący dobro każdego dziecka oraz gwarantujący bezpieczeństwo całej społeczności szkolnej.
2. Przez ucznia sprawiającego problemy wychowawcze rozumie się dziecko, które notorycznie przejawia co najmniej jedno z poniższych zachowań:

a) nie reaguje na proste polecenia nauczyciela,
b) uniemożliwia nauczycielowi prowadzenie efektywnych zajęć lekcyjnych,
c) zachowuje się agresywnie wobec uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły,
d) swoim postępowaniem zagraża bezpieczeństwu innych dzieci (m.in. wymuszanie, grożenie, udział w bójkach i pobiciach),
e) używa wulgarnego słownictwa,
f) wagaruje,
g) rażąco lekceważy obowiązki szkolne,
h) samowolnie wychodzi z lekcji,
i) w czasie zajęć edukacyjnych lub przerw opuszcza samowolnie teren szkoły.

3. W przypadku braku skuteczności podejmowanych przez nauczycieli środków zaradczych, wdrażana jest przez nich procedura postępowania według następującej kolejności:

a) upomnienie ustne nauczyciela,
b) rozmowa indywidualna nauczyciela z dzieckiem,
c) wpis uwagi przez nauczyciela do dziennika elektronicznego – poinformowanie rodziców dziecka o jego zachowaniu,
d) poinformowanie wychowawcy klasy przez nauczyciela o zaistniałych problemach,
e) rozmowa wychowawcza wychowawcy z dzieckiem,
f) rozmowa z uczniem z udziałem wychowawcy, pedagoga ewentualnie psychologa szkolnego,
g) wezwanie przez wychowawcę rodziców na spotkanie w obecności pedagoga lub psychologa, którego celem jest podjęcie wspólnych ustaleń i środków zaradczych na poziomie szkoły i rodziny ucznia (treść rozmowy odnotowana w dzienniku lekcyjnym),
h) zmotywowanie i zobowiązanie rodzica ucznia do pójścia z nim na badania psychologiczne lub inne specjalistyczne odpowiednie do rodzaju problemowego zachowania,
i) ustne zgłoszenie problemu przez wychowawcę klasy do Dyrektora celem poinformowania go o podejmowanych środkach zaradczych,
j) upomnienie ucznia przez wychowawcę klasy,

k) nagana wychowawcy na forum klasy,
l) zorganizowanie przez wychowawcę spotkania poświęconego problemom ucznia z udziałem nauczycieli uczących oraz pedagoga lub psychologa, ewentualnie przedstawicieli innych instytucji wspierających pracę opiekuńczo-wychowawczą szkoły (Sąd Rodzinny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Ośrodek Pomocy Społecznej, itp.) mającej na celu podjęcie spójnych ustaleń,
m) wywiad środowiskowy w domu ucznia przeprowadzony przez wychowawcę oraz pedagoga lub psychologa,
n) rozmowa wychowawczo-dyscyplinująca Dyrektora z uczniem,
o) zorganizowanie posiedzenia zespołu z udziałem Dyrektora, wychowawcy, pedagoga lub psychologa, rodziców ucznia oraz innych osób mających z urzędu wpływ na ucznia i jego rodzinę (np. kurator sądowy, pracownik OPS, Policjant ds. Nieletnich itp.),
p) nagana udzielona uczniowi przez Dyrektora, na wniosek wychowawcy klasy,
q) pisemne skierowanie sprawy przez Dyrektora np. na wniosek pedagoga w porozumieniu z wychowawcą klasy, do adekwatnej instytucji typu Policja, OPS, Sąd Rodzinny itp.
r) podjęcie przez wychowawcę, pedagoga lub psychologa stałej współpracy z instytucjami wspierającymi pracę opiekuńczo-wychowawczą szkoły, do których została skierowana sprawa ucznia,
s) czasowe zawieszenie prawa ucznia do pełnienia funkcji w Samorządzie Klasowym (lub innej organizacji) oraz reprezentowania szkoły na zewnątrz,
t) zawieszenie prawa ucznia do udziału w wycieczkach krajowych i zagranicznych organizowanych przez szkołę,
u) przeniesienie ucznia do klasy równoległej.

4. Realizowaniu w/w procedury towarzyszy stały monitoring zachowań ucznia w wykonaniu nauczycieli uczących, wychowawcy klasy i pedagoga lub psychologa.

Nr 2. Procedura postępowania wobec ucznia mającego trudności w nauce.

PODSTAWA PRAWNA

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1798 ze zm.)

Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r. poz. 881 ze zm..).

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2025 r. poz. 1043 ze zm.).

1. Nauczyciele i wychowawca analizują postępy uczniów w nauce.
2. W przypadku uczniów z problemami w nauce wyjaśniają ich przyczyny:

a) rozmowa z uczniem,
b) rozmowa z rodzicami (prawnymi opiekunami),
c) kierowanie ucznia w porozumieniu z rodzicami do PP – P w celu diagnozy przyczyn trudności w nauce. Rodzic wypełnia wniosek o wydanie opinii o uczniu, który składa w sekretariacie szkoły.

3. Adekwatnie do rozpoznanych przyczyn organizowanie pomocy uczniom w celu przezwyciężenia trudności:

a) dostosowanie form, metod pracy i wymagań do zaleceń opinii lub orzeczenia PP– P dostarczonego przez rodzica,
b) w celu eliminowania braków edukacyjnych skierowanie ucznia na zajęcia wyrównawcze,
c) skierowanie na zajęcia korekcyjno – kompensacyjne,
d) ścisła współpraca z rodzicami, wspólne ustalenie metod pracy z dzieckiem i przekazywanie wskazówek rodzicowi do pracy w domu.

4. Dalsza obserwacja dziecka i jego postępów w nauce.

Nr 3. Procedura postępowania w przypadku uchylania się od realizowania obowiązku szkolnego

---

Nieobecności uczniów stają się nieobecnościami nieusprawiedliwionymi w momencie, kiedy minął termin pisemnego usprawiedliwienia tych godzin.

Wszystkie godziny nieusprawiedliwione w terminie uważane są za wagary. Za niespełnianie obowiązku szkolnego należy rozumieć nieusprawiedliwione nieuczęszczanie ucznia do szkoły na zajęcia nieprzerwanie przez okres co najmniej jednego miesiąca

1. Indywidualna rozmowa z uczniem w celu poznania przyczyny nieuczęszczania do szkoły, wagarów, ucieczki z lekcji oraz świadomości ucznia dotyczącej konsekwencji dokonywanych wyborów i podejmowanych decyzji.
2. Kontakt wychowawcy z rodzicami, udzielanie informacji o nieobecnościach potwierdzone podpisem rodziców.
3. Wychowawca prowadzi rozmowę z uczniem w obecności rodziców w trakcie, którego zawiera kontrakt (w załączeniu) określający warunki poprawy frekwencji ucznia na zajęciach.
4. Wychowawca informuje rodziców w dzienniku elektronicznym o potrzebie potwierdzania dokonywanych wpisów o nieuczęszczaniu ucznia do szkoły, wagarach i ucieczkach z lekcji.

5. Skierowanie ucznia w porozumieniu z rodzicami do PP – P w celu diagnozy przyczyn trudności w nauce. Rodzic wypełnia wniosek o wydanie opinii o uczniu, który składa w sekretariacie szkoły.
6. Dalsza obserwacja ucznia.
7. W przypadku wyeliminowania problemu uczeń powinien być nagrodzony np. pochwałą do rodziców, na forum klasy, oceną zachowania.
8. W przypadku braku poprawy zaistniałej sytuacji wychowawca przekazuje do pedagoga:

a) wykaz uczniów z podaną informacją o skali problemu,
b) informacja o podjętych przez siebie działaniach i efektach,
c) informacja o sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia.

9. Kolejna rozmowa z uczniem, rodzicami i pedagogiem szkolnym – kiedy dziecko nadal nie uczęszcza do szkoły.
10. Wystosowanie pisma do rodziców – przypominającego o obowiązku realizowania obowiązku szkolnego przez dziecko.
11. Po wyczerpaniu możliwości wychowawca w porozumieniu z dyrektorem i pedagogiem uruchamia tryb postępowania egzekucyjnego (szkoła wysyła odpowiedni druk do organu prowadzącego i jednocześnie kieruje pismo do Sądu Rodzinnego).

W związku z częstymi nieobecnościami w szkole decyduję się zawrzeć
KONTRAKT z wychowawcą klasy Panią/Panem*
.....
w którym zobowiązuję się do przychodzenia **codziennie (zgodnie z planem lekcji)** do szkoły
.....
(podpis ucznia)

DO RODZICÓW

Mając świadomość konieczności realizowania przez dziecko obowiązku szkolnego, psychologicznych i prawnych konsekwencji opuszczania zajęć szkolnych, a przede wszystkim chcąc pomóc córce/synowi* w podjęciu regularnej nauki zobowiązujemy się do:

- motywowania córki/syna* do realizacji zobowiązań zawartych w kontrakcie,
- w razie poważnej choroby zakaźnej stwierdzonej przez lekarza do niezwłocznego poinformowania wychowawcy o przyczynie i planowanej długości nieobecności dziecka w szkole.

.....

(podpis rodzica lub opiekuna prawnego)

** niepotrzebne skreślać*

CO DAJE MI TEN KONTRAKT?

- jestem obecna/obecny* w szkole, nie mam zaległości, uczestniczę w życiu klasy;
- moje starania i poprawa frekwencji będą zauważone i docenione przez wychowawcę;
- moje starania i poprawa frekwencji uchronią mnie przed grożącym mi nieklasyfikowaniem i prawnymi konsekwencjami nierealizowania obowiązku szkolnego.

INFORMACJA O KONSEKWENCJACH

(w przypadku dalszego nierealizowania obowiązku szkolnego)

- nieregularna, rzadka obecność w klasie może być przyczyną wyobcowania dziecka w grupie rówieśniczej, poczucia samotności, a w konsekwencji niechęci do szkoły, wspólnych zajęć z klasą;
- dziecko traci kontakt z grupą i nie rozwija się prawidłowo - gdy nie znajduje przyjaciół w klasie szuka ich poza szkołą, a tym samym jest bardziej narażone na negatywny wpływ środowisk patologicznych;
- opuszczanie lekcji powoduje konieczność nadrabiania zaległości po szkole - nigdy nie są to już wiadomości z „pierwszego źródła", od nauczyciela uczącego - dziecko traci w ten sposób szansę na oceny odpowiadające jego możliwościom intelektualnym (co w konsekwencji może być przyczyną zaniżonego poczucia własnej wartości);
- nierealizowanie lub nieregularne realizowanie (tzw. „chodzenie w kratkę") przez dziecko obowiązku szkolnego grozi nieklasyfikowaniem z przedmiotów, na których frekwencja dziecka jest mniejsza niż 50%;
- nierealizowanie lub nieregularne realizowanie przez dziecko obowiązku szkolnego jest karalne.

W szczególnych przypadkach szkoła ma obowiązek zawiadomić sąd, który wyznacza kuratora oraz nakłada karę pieniężną na rodziców dziecka nierealizującego obowiązku szkolnego.

** niepotrzebne skreślać*

<u>PODSTAWA PRAWNA</u>

Konstytucja RP – art. 70 ust.1

Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r. poz. 881 ze zm.).

Cel: poprawa frekwencji uczniów.

<u>Obowiązki rodziców wynikające z obowiązku szkolnego i obowiązku nauki</u>

Rodzice ucznia podlegającego obowiązkowi szkolnemu są zobowiązani do:

a) dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły,
b) zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne,
c) zapewnienie dziecku warunków umożliwiających przygotowanie się do zajęć szkolnych,
d) rodzice mają obowiązek usprawiedliwić nieobecności dziecka w terminie ustalonym w Statucie szkoły,
e) zapewnienie dziecku realizującemu obowiązek szkolny poza szkołą warunków nauki określonych w zezwoleniu,
f) w przypadku emigracji ucznia, rodzic zobowiązany jest do złożenia pisemnego oświadczenia dyrektorowi szkoły, informując o dokładnym terminie przesłania dokumentów dotyczących realizacji obowiązku szkolnego w kraju, w którym przebywa dziecko. W przypadku niedopełnienia przez rodziców warunków z w/w punktu dyrektor ma obowiązek w terminie 2 tygodni od wyznaczonej daty wystąpić pisemnie do policji o ustalenie miejsca pobytu dziecka.

Rodzicom przysługuje prawo do:

a) wystąpienia do dyrektora szkoły o spełnianie przez dziecko obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą,
b) wystosowanie wniosku o odroczenie spełniania obowiązku szkolnego,
c) wystąpienie z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki. Niespełnienie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki podlega egzekucji w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2025 r. poz. 132 ze zm.).

Ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji określa tryb i środki egzekucji administracyjnej stosowane w celu doprowadzenia do wykonania obowiązków.

<u>Zadania Dyrektora Szkoły w zakresie obowiązku szkolnego</u>

Dyrektor szkoły sprawuje kontrolę spełniania obowiązku szkolnego.

Zadania sekretarza szkoły:

1. prowadzi księgę ewidencji dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu,
2. zamieszcza w księdze ewidencji wykaz dzieci zgodnie z aktualnym stanem podanym przez organ prowadzący - ewidencję ludności,
3. dokonuje corocznych adnotacji w księdze ewidencji, wpisując informacje o spełnieniu przez dziecko obowiązku szkolnego w danej lub innej szkole,
4. w przypadku przyjęcia ucznia mieszkającego w obwodzie innej szkoły publicznej sekretarz szkoły powiadamia o przyjęciu ucznia do swojej szkoły i informuje o spełnianiu przez ucznia obowiązku szkolnego.

Zadania wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego:

Rodzice mają obowiązek usprawiedliwić nieobecności dziecka w terminie ustalonym w Statucie szkoły,

1. po stwierdzeniu niespełniana przez dziecko obowiązku szkolnego (50 % nieusprawiedliwionych godzin w miesiącu) kieruje do jego rodziców (prawnych opiekunów) upomnienie zawierające stwierdzenie, że obowiązek szkolny nie jest realizowany i wezwanie do posyłania dziecka do szkoły z wyznaczeniem terminu i informacją, że niespełnienie tego obowiązku jest zagrożone skierowaniem sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego,
2. wychowawca klasy / pedagog szkolny sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez rozmowę z rodzicami ucznia na terenie szkoły, w trakcie której informuje rodziców (prawnego opiekuna) o obowiązujących przepisach prawnych w zakresie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, w tym o środkach egzekucyjnych (o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu egzekucyjnego, którym zgodnie z art. 20 §1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji jest właściwy Urząd Gminy),
3. wychowawca, pedagog szkolny, dyrektor oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia,
4. w przypadku braku współpracy rodzica (prawnego opiekuna) ze szkołą - nie uczestniczy w zebraniach, konsultacjach, nie wyraża chęci na spotkania indywidualne oraz w przypadku dalszego uchylania się ucznia od obowiązku szkolnego, wychowawca zgłasza fakt do pedagoga szkolnego, pedagog do dyrektora szkoły,
5. dyrektor szkoły w porozumieniu z wychowawcą, pedagogiem szkolnym pisemnie informuje ogniwo ds. nieletnich rejonowej Komendy Miejskiej Policji, Sąd Rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich o uchylaniu się ucznia od obowiązku szkolnego.

Rola poradni psychologiczno – pedagogicznej:

W sprawach związanych ze spełnianiem obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poradnia psychologiczno – pedagogiczna wydaje orzeczenie i opinie dotyczące:

- odroczenie rozpoczęcia obowiązku szkolnego,
- udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki,
- kwalifikowania ucznia do zajęć rewalidacyjnych dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną,
- potrzeby indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły.

<u>Dokumentacja szkoły dotycząca spełniania obowiązku szkolnego:</u>

1. Księga uczniów – w księdze uczniów wpisani są uczniowie uczęszczający do szkoły.

<u>Nadzór Dyrektora nad spełnianiem obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki</u>

a) analiza dokumentacji związanej z ewidencją spełniania obowiązku szkolnego
b) ocena stopnia realizacji przez wychowawców, pedagoga szkolnego, sekretarza szkoły zadań związanych z kontrolą spełniania obowiązku szkolnego
c) rozpoznawanie skali i przyczyn niespełnienia obowiązku szkolnego
d) rozpoznawanie i ocena działań podejmowanych przez osoby wymienione w punkcie b) w celu egzekwowania spełniania obowiązku szkolnego

Nr 4. Procedura postępowania wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne.

PODSTAWA PRAWNA

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798)
Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r. poz. 881 ze zm.).
Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2025 r. poz. 1043 ze zm.).

1. Nauczyciel – świadek agresywnego zachowania przerywa zdecydowanie i stanowczo negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary. W razie potrzeby prosi o pomoc innego nauczyciela.
2. Powiadamia wychowawcę klasy lub w razie jego nieobecności, pedagoga szkolnego o zdarzeniu.
3. Nauczyciel lub pedagog przeprowadza rozmowę z uczniami, w obecności świadków zdarzenia, mającą na celu wyjaśnienie sytuacji, uświadomienie sprawcy nieodpowiedniego zachowania i poinformowanie go o konsekwencjach w postaci kary zgodnej ze Statutem szkoły.
4. Nauczyciel lub pedagog sporządza notatkę służbową zawierającą opis zdarzenia, dane sprawcy i ofiary oraz innych osób uczestniczących w zdarzeniu.
5. Wychowawca lub pedagog informuje rodziców (prawnych opiekunów) sprawcy i ofiary o zajściu i formach podjętej interwencji (uwaga w dzienniku elektronicznym, telefon do rodziców).
6. W przypadku powtarzania się zachowań agresywnych ucznia wychowawca informuje o tym pedagoga szkolnego, psychologa i dyrektora szkoły.
7. Pedagog, psycholog podejmuje rozmowę z rodzicami i uczniem informując o ewentualnych skutkach braku zmiany zachowania (sporządza odpowiedni zapis w dokumentacji).

8. Wychowawca, uczeń i rodzice ucznia ustalają i podpisują kontrakt zawierający plan działań mających na celu poprawę zachowania ucznia.
9. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji z rówieśnikami pedagog sugeruje rodzicom przebadanie ucznia w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w celu ustalenia przyczyn agresywnego zachowania.
10. Po dostarczeniu przez rodziców opinii z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej nauczyciele i specjaliści pracują z uczniem zgodnie z zaleceniami.
11. W przypadku odmowy wykonania badań bądź braku wskazań Poradni po wykonanych badaniach oraz braku zmiany zachowania ucznia, pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcą i dyrektorem szkoły powiadamia policję w celu przeprowadzenia rozmowy ostrzegawczej.
12. W przypadku rażących zaniedbań rodziców lub ich niewydolności wychowawczej pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcą i dyrektorem szkoły kieruje sprawę na policję lub do sądu rodzinnego.
13. W przypadku szczególnie drastycznych zachowań agresywnych, zagrażających demoralizacją uczniów, stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia, dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem/ pedagogiem specjalnym/ psychologiem natychmiast powiadamia policję z pominięciem wyżej omówionej procedury. O fakcie tym informuje rodziców ucznia.

Nr 5. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły.

---

1. Zgłoszenie aktu wandalizmu do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora/wicedyrektora szkoły przez nauczyciela lub wychowawcę.
3. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia i szacuje straty.
4. Wychowawca powiadamia rodziców i pedagoga szkolnego.
5. Wobec ucznia stosuje się sankcje zgodne ze statutem szkoły.
6. W szczególnych przypadkach powiadamiana jest policja, decyduje dyrektor/wicedyrektor.
7. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

Nr 6. Procedura postępowania w przypadku przyłapania ucznia na paleniu papierosów na terenie szkoły (lub przyniesienia przez ucznia papierosów do szkoły)

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 9 listopada 1995r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1162 ze zm.);
Ustawa o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 14 marca 2024 r. poz 416);
Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 978).

Zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (*Dz. U. z 2024 r. poz. 1162 ze zm.).*
na terenie szkoły obowiązuje bezwzględny zakaz palenia papierosów.

1. Jeżeli uczeń zostaje przyłapany **po raz pierwszy** na paleniu tytoniu, powiadamia się o tym fakcie wychowawcę klasy. Wychowawca informuje telefonicznie o tym zdarzeniu rodziców ucznia oraz udziela upomnienia uczniowi podczas lekcji wychowawczej w obecności całej klasy. Upomnienie wpisuje się do dziennika lekcyjnego.
2. Jeżeli uczeń zostanie przyłapany **po raz drugi** na paleniu tytoniu, nauczyciel powiadamia o tym fakcie wychowawcę klasy. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia oraz udziela upomnienia uczniowi w obecności rodziców. Upomnienie wpisuje się do dziennika lekcyjnego. Uczeń zostaje skierowany na rozmowę profilaktyczną do pedagoga lub psychologa szkolnego.
3. Jeżeli uczeń zostaje przyłapany **po raz trzeci**, nauczyciel powiadamia o tym fakcie wychowawcę klasy. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia, udziela uczniowi upomnienia i informuje ich w obecności dyrektora szkoły o konieczności systematycznego uczęszczania ucznia na zajęcia prowadzone przez pedagoga lub psychologa szkolnego. Upomnienie wpisuje się do dziennika lekcyjnego.
4. Kolejne przypadki łamania zakazu palenia przez ucznia mogą się wiązać z udzieleniem upomnienia lub nagany przez dyrektora szkoły, zawieszeniem w prawach ucznia, a nawet wglądem w sytuację rodzinną ucznia. Jest to jednak ostateczność, po wykorzystaniu wszystkich możliwych środków dyscyplinujących.
5. Dodatkowo wychowawca, w porozumieniu z dyrektorem szkoły, w przypadku ucznia, który nagminnie łamie zakaz palenia na terenie szkoły, może poinformować oraz wezwać Policję. Funkcjonariusze Policji po rozmowie z uczniem oraz świadkami zdarzenia (m.in. z nauczycielem lub nauczycielami, którzy potwierdzą łamanie zakazu palenia przez ucznia na terenie szkoły), sporządzają notatkę służbową ze zdarzenia. Policja może uczniowi pełnoletniemu nałożyć mandat.

6. Wychowawca jest zobowiązany każdą uzyskaną informację o przyłapaniu ucznia na paleniu papierosów odnotować w dzienniku lekcyjnym. Takiego wpisu może również dokonać nauczyciel, który przyłapał ucznia na paleniu papierosów.

Nr 7. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów, agresja słowna.

Formy agresji słownej: wulgaryzmy, straszenie, grożenie pobiciem, przezywanie, dokuczanie, ubliżanie, obmawianie, ośmieszanie, kłótnie, skarżenie, uszczypliwość lub kpiny, cieszenie się z niepowodzeń innych, pomówienia.

Eliminowanie agresji słownej – zadania nauczycieli:

- tworzenie w klasie przyjaznej i życzliwej atmosfery;
- jasne określanie zasad współpracy i wzajemnych relacji oraz własnych wymagań;
- zapoznanie uczniów z normami i zasadami postępowania oraz z konsekwencjami ich nieprzestrzegania – stosowanie się do nich i konsekwentne ich egzekwowanie;
- natychmiastowe reagowanie na każdy przypadek łamania reguł;
- w trakcie lekcji obserwowanie wszystkich uczniów, zapobieganie zachowaniom prowokacyjnym, interweniowanie tak, by agresywny uczeń został pozbawiony wzmocnienia w postaci śmiechu innych uczniów lub możliwości eskalacji konfliktu;
- motywowanie uczniów do nauki przez stosowanie atrakcyjnych metody pracy na lekcjach;
- gotowość do zmiany toku lekcji np. przez zmianę formy aktywności czy rodzaju zadania, by rozładować potencjalnie trudną sytuację;
- szczere rozmowy z uczniami o negatywnych skutkach agresji słownej, uczenie empatii i rozumienia potrzeb innych.

6 kroków postępowania w przypadkach agresji słownej ucznia:

1. natychmiastowa reakcja na niewłaściwe zachowanie i poproszenie ucznia na rozmowę po lekcjach;
2. wyjaśnić, co wpłynęło na jego zachowanie, poszukać przyczyny niewłaściwego zachowania;
3. poinformować go o niewłaściwości zachowania, określić swoje oczekiwania co do dalszego zachowania;
4. poszukać dla niego możliwych form pomocy, jeśli to konieczne;
5. wskazać możliwe konsekwencje w przypadku powtórzenia się incydentu;
6. w razie ponownego zaistnienia agresji słownej wszcząć określone procedury.

Przeciwdziałanie agresji słownej – zadania wychowawcy:

- poznanie środowiska rodzinnego, potrzeby i zainteresowań uczniów;
- zyskanie zaufania uczniów, by chcieli z nim rozmawiać o trudnych sprawach;
- utrzymywanie nie tylko dobrych stosunków ze swoją klasą, ale też wiedza o tym, jak radzą sobie inni nauczyciele w klasie;
- interweniowanie w przypadkach łamania reguł na innych lekcjach – rozmowa o tym z uczniami, ale także z nauczycielami. Wspólne poszukiwanie sposobów radzenia sobie z nierespektowaniem zasad;
- monitorowanie zachowania uczniów tzw. ryzyka zachowań agresywnych;
- uwzględnianie w tematyce lekcji wychowawczych rozmowy o zasadach i wartościach oraz obowiązujących w szkole normach;
- w przypadkach trudnych szukanie wsparcia innych nauczycieli, pedagoga i psychologa;
- znajomość relacji interpersonalnych w klasie i struktury socjometrycznej;
- wyjaśnianie, kto jest inicjatorem agresji wobec innych – rzadko bywa tak, że cała klasa uczestniczy w zajściu, najczęściej jest to jedna lub kilka konkretnych osób;
- przestrzeganie zasady, że uczeń odpowiada za swoje czyny, niestosowanie odpowiedzialności zbiorowej (klasowej).

PODSTAWA PRAWNA

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798)

Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r. poz. 881 ze zm.).

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2025 r. poz. 1043 ze zm.).

Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2024 r. poz. 986 ze zm.) – art. 6

Nr 8. Procedura postępowania w przypadku bójki w szkole

1. Nauczyciele będący świadkami bójki powinni udzielić potrzebującym uczniom pierwszej pomocy (przedmedycznej) oraz wezwać pogotowie ratunkowe do tych uczestników bójki, którzy doznali obrażeń.
2. Niezwłocznie należy powiadomić dyrektora szkoły/pedagoga i przekazać uczniów dyrektorowi (lub pedagogowi) pod opiekę. Jeżeli informację przyjął pedagog, to on jest odpowiedzialny za powiadomienie dyrektora o zdarzeniu. Wychowawcy klas, do których uczęszczają uczestnicy bójki powinni znać problem, bowiem to oni będą podejmowali dalsze działania wychowawcze wobec uczniów.

3. Dyrektor szkoły powiadamia policję o bójce.
4. Następnie dyrektor zabezpiecza ślady bójki, ustala okoliczności i świadków zdarzenia. Zapewnia uczestnikom bójki bezpieczny pobyt w szkole do czasu przybycia policji.
5. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców wszystkich niepełnoletnich uczniów biorących udział w bójce.
6. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji policji. Dyrektor ma obowiązek udzielania "na żądanie" informacji niezbędnych w toku postępowania.
7. Wezwanie rodziców do przesłuchania ucznia. Jeżeli policja będzie potrzebowała dokonać przesłuchania ucznia nieletniego na terenie szkoły, dyrektor powinien pomóc w wezwaniu rodziców ucznia (prawnych opiekunów) do obecności podczas przesłuchania. Jeżeli to jest niemożliwe, należy wezwać nauczyciela lub przedstawiciela organizacji społecznej zajmującej się oddziaływaniem wychowawczym na nieletnich, np. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Z sytuacją problemową powinni zostać zapoznani wychowawcy klasy, do których uczęszczają uczestnicy bójki.
8. Dyrektora szkoły obowiązuje dokumentowanie podejmowanych działań i kierowanie się ogólnymi zasadami postępowania - dyskrecja, ochrona świadków, niekonfrontowanie uczestników bójki.
9. Kara adekwatna do winy. Konsekwencje za bójki w szkole najczęściej są opisane w statucie szkoły. Można stosować wyłącznie kary przewidziane w statucie szkoły. Nie wolno stosować odpowiedzialności zbiorowej i jednakowej kary w przypadku różnej winy. Każdy uczeń powinien otrzymać karę adekwatną do swojego czynu. O udzielonej karze obowiązkowo trzeba poinformować rodziców uczniów.

Nr 9. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły

---

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel/wychowawca ustala okoliczności kradzieży przez wychowanka.
2. Zawiadamia o zdarzeniu pedagoga szkolnego.
3. Prowadzi we współpracy z pedagogiem postępowanie wyjaśniające z zachowaniem nietykalności osobistej.
4. Wzywa rodziców sprawcy. Po rozmowie sporządza notatkę o zaistniałym incydencie, którą podpisują rodzice.

5. W oparciu o Statut Szkoły dyrektor wspólnie z wychowawcą ustala sankcje wobec ucznia i przekazuje rodzicom informację na temat wyciągniętych konsekwencji w stosunku do jego dziecka.
6. Sprawca podejmuje zadośćuczynienie poszkodowanemu w kradzieży.

Nr 10. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej.

Zgłoszenie zajścia do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.

1. Wychowawca niezwłocznie informuje dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga i rodziców uczniów obu stron zajścia.
2. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia, w obecności pedagoga, a następnie dyrektora/wicedyrektora szkoły i rodziców.
3. Wychowawca powiadamia rodziców.
4. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

Nr 11. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy).

Poszkodowany nauczyciel powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły.

1. Dyrektor wyjaśnia okoliczności zajścia, powiadamia wychowawcę.
2. Wychowawca wzywa rodziców ucznia.
3. Opracowanie planu pracy z uczniem, w porozumieniu z pedagogiem.
4. W przypadku znieważenia nauczyciela, dyrektor powiadamia Policję.
5. Wobec ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

Nr 12. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli.

---

1. Powiadomienie dyrektora szkoły.
2. Dyrektor powiadamia Policję.
3. Wychowawca wzywa rodziców w trybie natychmiastowym do szkoły.

4. Wobec sprawcy stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

Nr 13. Procedura postępowania w sytuacji przemocy fizycznej pozaszkolnej względem ucznia.

---

1. W przypadku zgłoszenia przez ucznia lub zauważenia przez pracownika szkoły śladów przemocy fizycznej u ucznia, pracownik zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie wychowawcę lub w razie jego nieobecności pedagoga lub dyrekcję szkoły.
2. Ogólnych oględzin dokonuje pielęgniarka szkolna lub osoby wyznaczone przez dyrektora, sporządzając odpowiednią notatkę:

Dnia ..... na ciele dziecka ..... stwierdzono krwawe wybroczyny w okolicach ....., zasinienia w okolicach .....

3. Wychowawca wraz z pedagogiem rozmawia z dzieckiem.
4. Na pytanie co się stało dziecko (nie) odpowiada „.....” (Zapisuje się to, co mówi dziecko, ta notatka powinna znaleźć się w dokumentacji wychowawcy).
5. W zależności od stanu zdrowia dziecka należy zawiadomić rodziców, wezwać pogotowie ratunkowe i powiadomić policję.
6. W zależności od zaistniałej sytuacji wychowawca, pedagog rozmawia z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia. Następnie osoby rozmawiające z uczniem sporządzają notatkę ze zdarzenia.
7. W szczególnych przypadkach zawiadamiana jest Policja oraz Sąd Rodzinny (wniosek o wgląd w sytuację rodzinną).
8. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

Nr 14. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

---

1. Funkcjonariusz Policji przedstawia dyrektorowi/wicedyrektorowi powód przybycia i okazuje się legitymacja służbową.
2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora o zamiarze zatrzymania ucznia.

4. Pedagog szkolny lub nauczyciel sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje go o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.
5. Policja informuje rodziców nieletniego, opiekunów prawnych o wykonanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji, celem uczestniczenia w czynnościach.
6. Dyrektor/wicedyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez Policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
7. W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor wyznacza wychowawcę, nauczyciela lub pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce Policji.
8. Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom lub opiekunowi prawnemu. W przypadku, gdy czynności wykonywane są w obecności pedagoga szkolnego, po ich zakończeniu policja odwozi ich do szkoły lub miejsca zamieszkania.
9. W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policyjnej Izbie Dziecka policjant informuje o tym rodziców, pedagoga szkolnego.
10. Przy realizacji czynności związanych z zatrzymaniem nieletniego - ucznia na terenie szkoły należy zachować dyskrecję nie nagłaśniając sprawy.

Nr 15. Procedura postępowania dyrektora/wicedyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.

Dyrektor/wicedyrektor lub pedagog przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnia dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchuje go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Odnotowuje personalia uczestników i świadków, godzinę zgłoszenia oraz zawiadamia niezwłocznie policję.

1. Zapewnia, w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
2. Bez zbędnej zwłoki sprawdza w dostępny sposób wiarygodność informacji, jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków należy uwiarygodnić informacje.
3. Sprawdza, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników.
4. W rozmowie z pokrzywdzonym ustala liczbę sprawców i ich dane personalne.

5. Nie nagłaśnia zdarzenia.
6. W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, należy zatrzymać do czasu przybycia Policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę (ów). konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów. O fakcie zatrzymania bezwzględnie należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych.
7. Nie należy zatrzymywać na „siłę" sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką pedagoga szkolnego, wychowawcy klasy lub nauczyciela w oddzielnym pomieszczeniu do chwili przybycia policji.
8. Jeżeli sprawców jest kilku w miarę możliwości należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach.
9. Ofiarę należy odizolować od sprawców.
10. W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć.
11. Wykonać ewentualne czynności przez przejmującego sprawę policjanta.
12. Zakazy:

- Nie należy „na własną rękę" konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania itp.
- Bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni.

Nr 16. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły.

---

1. Ściganie na wniosek pokrzywdzonego, w tym przypadku wszczęcie postępowania przez Policję uzależnione jest od woli pokrzywdzonego. W przypadku tych kategorii przestępstw pokrzywdzony składa wniosek do protokołu, a po jego złożeniu przestępstwo ścigane jest tak, jak z urzędu. Wycofanie przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie jest bezskuteczne.
2. Dyrektor/wicedyrektor lub pedagog przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnia dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).
3. Dyrektor/wicedyrektor odnotowuje godzinę zgłoszenia oraz pyta o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
4. Dyrektor/wicedyrektor zapewnia w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
5. Dyrektor/wicedyrektor bez zbędnej zwłoki sprawdza w dostępny sposób wiarygodność informacji, w tym:

- jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków uwiarygodnić informację,
- sprawdza, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników,
- nie nagłaśnia zdarzenia.

6. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia rodziców lub opiekunów dziecka pokrzywdzonego, relacjonuje im zdarzenie i uzgadnia z nimi czy będą chcieli zgłosić sprawę Policji.
7. W przypadku odmowy złożenia wniosku o ściganie sprawców przez rodziców należy ich poinformować, jakie środki podejmie szkoła w stosunku do sprawców zdarzenia.
8. Środki, jakie należy przedsięwziąć to między innymi:

- w ramach uprawnień statutowych szkoła stosuje względem sprawcy zdarzenia środki przewidziane w statucie szkoły,
- w przypadku, gdy sprawca zdarzenia sprawiał wcześniej problemy i łamał normy społecznego zachowania, a zdarzenie którego się dopuścił nosi cechy postępującej demoralizacji, szkoła powinna sporządzić na tą okoliczność wystąpienie do sądu rodzinnego lub Policji.

Nr 17. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej).

---

1. Działania uprzedzające:

- omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej,
- omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.

2. Działania interwencyjne:

- dyrektor/wicedyrektor i pedagog informują nauczycieli, wychowawców,
- pedagog przypomina zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania na godzinach wychowawczych, innych lekcjach,
- wychowawca informuje uczniów na forum klasy,
- dyrektor stwarza możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.

3. Działania naprawcze:

- wychowawca ocenia potrzeby, monitoruje stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwraca uwagę na uczniów, u których stwierdza się szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji,
- wychowawca konsultuje sytuację z pedagogiem, pedagog zasięga opinii specjalistów z PPP,
- pedagog ułatwia kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

Nr 18. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku konieczności zawiadamiania o śmierci ucznia.

---

1. Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać „twarzą w twarz".
2. Prawidłowe powiadomienie o śmierci musi spełnić następujące warunki:

- dostarczyć niezbędne informacje;
- udzielić pierwszego wsparcia rodzinie;
- ochronić godność;
- okazać szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.

3. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób jej najbliższych.
4. Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenia, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto przygotować sobie wsparcie pogotowia medycznego, żeby móc umożliwić w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską.
5. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.
6. Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie i zrozumienie.
7. Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie wymagała osoba powiadamiana. Osoby te często czują potrzebę dowiedzenia się szczegółów dotyczących śmierci bliskiego, okoliczności itp. (jak, w jaki sposób, kiedy, gdzie). Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.
8. Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.
9. Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawić rodziny i bliskich zmarłego samych, bez opieki. Powinien zostać pracownik szkoły lub psycholog tak długo, aż minie pierwsza reakcja- szok lub pojawiają się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji i wsparcia, w razie potrzeby. Aby rodzina ofiary nie czuła się osamotniona, należy podać adresy instytucji udzielających wsparcia.
10. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne,

interwencja z udziałem lekarza itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.

11. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie personelu szkoły, dyrekcji.
12. Absolutnie unikać należy powierzania zadania informowania o śmierci dzieciom lub nastolatkom.

Nr 19. Procedura postępowania w przypadku epizodu psychotycznego ucznia/ próby samobójczej ucznia.

---

1. Działania interwencyjne nauczycieli:

- nie pozostawiaj ucznia samego,
- reaguj spokojnie, łagodnie,
- zawiadom pogotowie ratunkowe, Dyrektora/wicedyrektora,
- poproś o wsparcie pedagoga/ pedagoga specjalnego/ psychologa,
- bez rozgłosu przeprowadź ucznia w spokojne miejsce, o ile pozwala na to stan ucznia,
- Dyrektor/wicedyrektor informuje o zdarzeniu rodziców ucznia,
- nie rozpowszechniaj w szkole informacji o zdarzeniu,
- nie skupiaj się na rozstrzyganiu, czy to jest psychoza/ próba samobójcza,
- poinformuj wychowawcę klasy o sytuacji, której byłeś/aś świadkiem.

2. Działania naprawcze:

- jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę, np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne na temat: „Czym jest choroba psychiczna”/ „Próby samobójcze” (jeżeli fakt choroby/ próby samobójczej jest ogólnie znany),
- jeżeli rodzice ucznia/ uczeń sobie tego nie życzą, nie informować klasy,
- wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określeniu wymagań wobec ucznia,
- konsultować postępowanie z lekarzem oddziałowym, na którym leczy się uczeń, lekarz jednak nie musi udzielać informacji,
- udzielić elementarnego wsparcia uczniowi, jego rodzicom, w tym wskazać możliwość skorzystania z form pomocy dostępnych w PPP.

Nr 20. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego.

Jeżeli zdarzy się wypadek uczniowski każdy pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając

fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.

1. Pracownik doprowadza poszkodowanego do sekretariatu szkoły, zawiadamiając zaraz potem dyrektora/wicedyrektora.
2. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą - prosi o nadzór nad swoją klasą kolegę uczącego w najbliższej sali.
3. Jeśli sekretariat szkoły jest nieczynny, przekazuje się poszkodowanego dyrektorowi/ wicedyrektorowi, który już bierze odpowiedzialność za udzielenie pomocy.
4. Jeśli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń - miejsce wypadku należy pozostawić nienaruszone w celu dokonania oględzin lub szkicu.
5. Jeśli wypadek zdarzyłby się w godzinach wieczornych (wieczorki, dyskoteki, zajęcia sportowe itp.), gdy nie ma dyrektora/wicedyrektora szkoły, nauczyciel decyduje sam o postępowaniu.
6. W każdym trudniejszym przypadku nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie powiadamia dyrektora/wicedyrektora, następnie zawiadamia rodziców.
7. Jeśli wypadek zdarzył się w czasie wycieczki (biwaku) - wszystkie stosowne decyzje podejmuje kierownik imprezy i odpowiada za nie.
8. Osoba odpowiedzialna powiadamia rodziców ucznia.
9. O każdym wypadku dyrektor/wicedyrektor zawiadamia niezwłocznie:

- inspektora bezpieczeństwa i higieny pracy,
- społecznego inspektora pracy,
- organ prowadzący szkołę,
- radę rodziców.

10. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
11. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się niezwłocznie państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

Nr 21. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.

2. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy i dyrektora szkoły, a sam wraca do swoich zajęć.
3. Dyrektor lub wychowawca wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Dyrektor lub wychowawca zawiadamia o tym fakcie rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
5. W miarę możliwości wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny ustalają źródło pochodzenia alkoholu lub środka odurzającego oraz świadków mających związek ze zdarzeniem.
6. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyjścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
7. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (*specjalisty ds. nieletnich*) lub sądu rodzinnego.

Nr 22. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

Nr 23. Procedura postępowania nauczyciela wobec ucznia – ofiary przemocy w szkole lub poza nią bądź innego czynu karalnego.

---

1. W przypadku stwierdzenia, że uczeń stał się ofiarą przemocy ze strony rówieśników lub osób dorosłych, nauczyciel/wychowawca/pedagog/psycholog jest zobowiązany do udzielenia mu pierwszej pomocy przedmedycznej lub wezwania lekarza, jeśli jest taka potrzeba.
2. Uczniowi, który jest ofiarą przemocy lub zostały naruszone jego prawa zawarte w Konwencji Praw Dziecka, należy w miarę możliwości, jak najszybciej zapewnić opiekę psychologiczną.
3. O zaistniałym fakcie wychowawca/nauczyciel/pedagog/psycholog niezwłoczne powiadamiają Dyrektora Szkoły oraz rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
4. W przypadku, gdy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia, wychowawca/pedagog/psycholog w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły powiadamiają policję. W innych przypadkach powiadomienie policji może nastąpić później np. w formie pisemnej.
5. Wychowawca sporządza notatkę służbową opisującą zdarzenie i przekazuje ją Dyrektorowi/wicedyrektorowi.
6. Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny, w porozumieniu z innymi zainteresowanymi osobami ustalają i wdrażają dalsze działania chroniące ofiarę przemocy.
7. W przypadku potwierdzonych informacji, które wskazują na stosowanie wobec dziecka przemocy w domu, pedagog w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły i wychowawcą, kieruje wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną dziecka oraz zgłasza zaistniały fakt na policji.
8. W przypadku powtarzających się zdarzeń przemocy stosowanej przez ucznia wobec kolegów oraz nieskuteczności podjętych działań i braku współpracy z rodziną, pedagog, w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły i wychowawcą, kieruje wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną dziecka oraz zgłasza zaistniały fakt na policji.

Nr 24. Procedura działań podejmowanych na terenie szkoły wobec rodziny niewydolnej opiekuńczo i wychowawczo.

---

1. Nauczyciel, wychowawca klasy mający informacje na temat zaniedbań wychowawczych bądź problemów socjalnych w rodzinie ucznia, zgłasza problem dyrektorowi szkoły.
2. Wychowawca klasy, nauczyciele i dyrektor szkoły obserwują i diagnozują sytuację ucznia.
3. Wychowawca klasy i dyrektor szkoły rozmawiają z uczniem celem dokonania diagnozy potrzeb dziecka.

4. Wychowawca klasy kontaktuje się z rodzicami lub opiekunami prawnymi ucznia i zaprasza rodziców do szkoły.
5. W razie braku kontaktu z rodzicami bądź opiekunami prawnymi ucznia wychowawca klasy:

a) poszukuje innych dróg kontaktu z opiekunami dziecka poprzez pracowników GOPS, policji,

b) w sytuacji poważnych zaniedbań ze strony rodziców/ prawnych opiekunów dziecka, dyrektor szkoły występuje do sądu rodzinnego o rozeznanie sytuacji rodzinnej dziecka.

6. Z każdego spotkania z rodziną ucznia sporządza się notatkę.
7. Wychowawca klasy nawiązuje współpracę z: GOPS, poradnią psychologiczno – pedagogiczną, sądem rodzinnym.
8. Wychowawca klasy utrzymuje stały kontakt z rodzicami bądź opiekunami prawnymi ucznia monitorując sytuację rodzinną ucznia.
9. W sytuacji braku lub odmowy współpracy rodziców ucznia ze szkołą, dyrektor szkoły występuje z wnioskiem do sądu rodzinnego.

Nr 25. Procedura postępowania w przypadku zgłoszenia się do szkoły po dziecko nietrzeźwego rodzica, niezdolnego w ocenie nauczyciela do sprawowania opieki nad dzieckiem.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. W żadnym wypadku nie należy powierzać opieki nad dzieckiem osobie znajdującej się pod wpływem alkoholu.
2. O podejrzeniu, że rodzic lub opiekun zgłaszający się po odbiór dziecka znajduje się w stanie nietrzeźwym należy bezzwłocznie powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego lub dyrekcję.
3. Pracownik szkoły nakazuje osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły i wzywa innego opiekuna dziecka.
4. Jeżeli osoba nietrzeźwa odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka twierdząc, że nie znajduje się pod wpływem alkoholu – musi to udowodnić (poddać się dobrowolnie badaniu alkomatem przez Policję).
5. Jeżeli badanie potwierdzi podejrzenia pracowników szkoły, a ponadto nie można skontaktować się z innym opiekunem dziecka powiadomione zostają odpowiednie instytucje uprawnione do opieki nad dzieckiem w w/w sytuacji.
6. W przypadku powtarzania się takiej sytuacji pedagog szkolny zawiadamia Sąd Rodzinny i Nieletnich.

IV INNE KRYZYSY W SZKOLE - WYBRANE ZDARZENIA

Nr 26. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły.

1. Decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły.
2. Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka.
3. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
4. W dalszej kolejności ewakuuje się osoby poczynając od najwyższej kondygnacji, ruch rozpoczynają osoby o ograniczonych zdolnościach poruszania się, strumień ruchu zamykają osoby sprawne fizycznie.
5. Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji.
6. Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.
7. Nauczyciel powinien uporządkować grupę w ten sposób, aby bezpośrednio za nim znajdowały się osoby najsłabsze fizycznie, grupę zamykają odpowiedzialni uczniowie, którzy mogą, w razie potrzeby, wesprzeć słabszych.
8. Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.
9. Pomieszczenia opuszczane nie powinny być zamykane na klucz.
10. Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności.
11. W razie podejrzenia, że ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze.

Nr 27. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły.

1. W sytuacji zagrożenia pożarem należy zachować przede wszystkim spokój, ocenić sytuację i podjąć działania zgodnie z obowiązującymi procedurami.
2. Jeżeli zauważy się pożar lub otrzyma informację o pożarze, należy natychmiast zaalarmować wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem oraz Państwową Straż Pożarną lub zadzwonić pod numer alarmowy **112**.
3. Należy użyć ustalonego alarmu pożarowego sygnalizowanego przez komunikat słowny: **UWAGA POWSTAŁ POŻAR, OGŁASZAM EWAKUACJĘ, PROSZĘ ZACHOWAĆ SPOKÓJ I KIEROWAĆ SIĘ NAJKRÓTSZĄ DROGĄ DO WYJŚCIA Z BUDYNKU NA ZEWNĄTRZ.**
4. O zdarzeniu należy poinformować natychmiast dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
5. Należy bezzwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku.

UWAGA!

Nie wolno gasić ognia, którego nie jest się w stanie opanować!

Nie gasi się wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!

6. Dyrektor zarządza ewakuację ze strefy zagrożonej. Ewakuacja odbywa się zgodnie z procedurami.
7. Do przybycia Straży Pożarnej akcją kieruje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
8. Wszyscy pracownicy muszą bezwzględnie podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
9. Dyrektor zleca pracownikowi/ konserwatorowi wyłączenie dopływu gazu.
10. Jeżeli to możliwe, dyrektor poleca usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
11. Nie należy otwierać – bez wyraźnej potrzeby – drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem; dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.
12. Otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność.
13. Nie należy wchodzić do pomieszczeń objętych pożarem, lecz jeśli to konieczne wchodząc trzeba zachować szczególną ostrożność, w zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej lub na czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność. Aby nie stracić orientacji należy poruszać się wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłonić np. wilgotną chustką.
14. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie należy stosować się do ich poleceń.
15. Dowódcę przybyłych jednostek należy powiadomić o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

Nr 28. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną.

1. Po otrzymaniu np. od rodziców lub z mediów informacji o podejrzeniu niebezpiecznej choroby zakaźnej u ucznia należy powiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły.
2. Dyrektor potwierdza wiadomość u lekarza – jeśli to możliwe lub dyżurującego inspektora sanitarnego. Dyrektor ustala z dyżurującym inspektorem sanitarnym sposób postępowania.
3. Dyrektor zawiadamia organ prowadzący oraz Mazowieckiego Kuratora Oświaty.
4. Dyrektor nadzoruje przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych przez pracowników szkoły i uczniów.

5. Dyrektor przygotowuje informację dla uczniów i rodziców przy współpracy PSSE w Przysusze.
6. Dyrektor organizuje (w razie potrzeby) spotkanie z rodzicami z lekarzem chorób zakaźnych lub pracownikiem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Przysusze.

Nr 29. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego.

Wtargnięcie napastników do obiektu

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:

- nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
- nakaż dzieciom położyć się na podłodze.

7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

8. Po zakończeniu akcji:

- sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregokolwiek dziecka poinformuj Policję,
- nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
- prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Użycie broni palnej na terenie szkoły

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaż dzieciom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić dzieci.
3. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.

4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.

UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

Po opanowaniu sytuacji:

- upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
- zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych,
- udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
- w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania,
- zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

Zagrożenie bombowe

Symptomy wystąpienia zagrożenia:

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

1. Zainteresowania i uwagi wymagają:

- rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
- samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).

2. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
3. O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby- policję.

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Urząd Gminy.
2. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami.
3. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane

rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.

4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:

- rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna,
- ujawniony podejrzany przedmiot),
- treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego,
- numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.
2. Na miejsce zagrożenia incydentem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby", użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
9. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.)
10. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby":

1. Podczas działań związanych neutralizacją „bomby" należy zastosować się do poleceń policji.
2. Ciekawość może być niebezpieczna - należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze należy informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę.
3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

Informacja o podłożeniu bomby

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:

- słuchaj uważnie,
- zapamiętaj jak najwięcej,
- jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,
- zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
- nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
- jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.
- Jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji.

2. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.
3. Zaalarmuj dyrektora szkoły.
4. Dyrektor dzwoni do Wydziału Oświaty i Wychowania i Kuratorium Oświaty.
5. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
6. Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z obowiązującą instrukcją

UWAGA! Poinstruuj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.

7. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
8. Wyłącz lub zleć pracownikowi/ konserwatorowi wyłączenie dopływu gazu i prądu.
9. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
10. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym.
11. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu.
12. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.

   UWAGA! Jeśli widzisz „bombę" to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.

2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.
3. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.
4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
5. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
8. Otwórz okna i drzwi.
9. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
10. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).
11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Nr 30. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa.

1. Natychmiast o zdarzeniu powiadomić dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe i przełożonych.
3. Pedagog powiadamia Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom.
4. Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
5. Nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny.
6. Dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka. Należy zrobić to twarzą w twarz, unikać telefonu lub poczty.

7. Dyrektor w miarę możliwości organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby należy powiadomić pogotowie ratunkowe.
8. Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
9. W przypadku próby samobójczej stosuje się obowiązujące procedury (Nr 19.)
10. Należy stosować procedury kontaktowania się z mediami.

Nr 31. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych.

Sytuacja kryzysowa jest skrajnym odejściem od normy, jest sensacją, którą to media są bardzo zainteresowane. Nie można ich lekceważyć, bo mają duży zasięg i dużą wiarygodność. Image szkoły/placówki jest przez to poważnie zagrożone.

1. Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami.
2. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
3. Osoba kontaktująca się z mediami przygotowuje wypowiedzi, m.in. na następujące pytania:

Dlaczego doszło do sytuacji kryzysowej?
- Jakie są lub mogą być jej skutki?
- Kto jest odpowiedzialny, kto jest sprawcą?
- Kto może na tym zyskać, a kto stracić?
- Czy może dojść do zaostrzenia sytuacji?
- Czy możliwe są reperkusje polityczne?
- Czy kryzys jest fragmentem czegoś większego?

4. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
- Mów pierwszy o złych wiadomościach.
- Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.
- Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
- Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą.
- Analizuj dane.
- Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
- Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki dementując je i wykazując ich fałsz lub głupotę.
- Trzymaj nerwy na wodzy i nie licz na wyrozumiałość żądających wyjaśnień lub oczekujących informacji.
- Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma wizję wybrnięcia z niej.

- Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
- Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione i najbardziej uzasadnione.

Komunikując się z mediami pracownik szkoły ma do wyboru określone strategie. Każda z nich posiada zalety i wady. Wybór strategii należy do dyrektora i osób wspierających.

<table>
<tr><th colspan="2">KOMUNIKACJA W SYTUACJI KRYZYSOWEJ
STRATEGIE POSTĘPOWANIA</th></tr>
<tr><td colspan="2">OBRONA PRZEZ ATAK – zdecydowany sprzeciw wobec żądań i oskarżeń, twarde trzymanie się swojego stanowiska, zachowania konfrontacyjne, uderzenie z wyprzedzeniem</td></tr>
<tr><td>ZALETY:
determinacja odstrasza na przyszłość,
atak jednoczy, daje poczucie siły, eliminuje słabych we własnych szeregach</td><td>WADY:
eksplozja napięcia,
utrudniony powrót do innych postaw,
nieuniknione ofiary,
wizerunek ze skazą „zabijaki”.</td></tr>
<tr><td colspan="2">DEPRECJACJA – zignorowanie sprawy, przedstawienie jej jako błahej, niewartej jakiejkolwiek dyskusji, komunikaty ograniczone do bardzo lakonicznych.</td></tr>
<tr><td>ZALETY:
czas robi swoje, stępia oceny</td><td>WADY:
możemy źle ocenić sytuację</td></tr>
<tr><td colspan="2">MILCZENIE – niekomentowanie i nieodpowiadanie na oskarżenia i żądania otoczenia, unikanie wszelkich okazji do konfrontacji</td></tr>
<tr><td>ZALETY:
nie dajemy pożywki „wrogom”</td><td>WADY:
można dać się sprowokować, mogą nam zarzucić pychę.</td></tr>
<tr><td colspan="2">SZUM INFORMACYJNY – gubienie sprawy kryzysowej w mnogości przekazywanych opinii publicznej informacji, zarzucanie jej komunikatami, które tylko w niewielkim stopniu dotyczą istoty problemu. Przejawianie wysokiej aktywności, utrzymywanie w swoich rękach pełnej inicjatywy w reakcjach komunikacyjnych</td></tr>
<tr><td>ZALETY:
nikt nie może zarzucić nam pychy i złej woli</td><td>WADY:
możemy sami się pogubić i przekażemy sprzeczne komunikaty,
duża ilość materiałów stwarza możliwość</td></tr>
</table>

	różnorodnych interpretacji
AWANTURA ZASTĘPCZA – wywoływanie lub wskazanie innego problemu, kryzysu, dzięki czemu uwaga opinii publicznej odwraca się od sytuacji kryzysowej związanej z organizacją	
ZALETY: jeżeli problem lub kryzys wymaga zajęcia się sprawą – to OK	**WADY:** interesowność, ktoś może nas przejrzeć
WSPÓŁPRACA- współdziałanie z wszystkimi uczestnikami sytuacji kryzysowej w taki sposób, aby zminimalizować napięcia, konflikty oraz dążyć do wyjaśnienia wszystkiego, co tego wymaga, jednak przy zachowaniu własnych wartości, standardów, priorytetów	
ZALETY: budowanie dobrego kontaktu na przyszłość,	**WADY:** potrzebny jest czas, dużo uwagi i cierpliwości
NEGLIŻ – przyznanie się do winy, pełne i bezwarunkowe przyjęcie żądań, roszczeń, warunków, zadośćuczynienie poszkodowanym	
ZALETY: można „obudzić" wobec nas pozytywne uczucia, kryzys dosyć szybko się kończy.	**WADY:** „odkrycie kart", potwierdzenie utraty reputacji, długi czas musimy pracować nad odzyskaniem wizerunku, często utrata pracy, stanowisk (poniesienie konsekwencji formalnych

Nr 32. Procedura postępowania po zakończeniu trwania kryzysu.

1. Nauczyciele i pracownicy szkoły po zakończeniu kryzysu zobowiązani są do zapewnienia wsparcia i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa. Specyficzne dla interwencji kryzysowej jest to, że należy ją podjąć niezwłocznie po wydarzeniu, tak szybko, jak to tylko możliwe.

2. W sytuacji kryzysowej dyrektor/wicedyrektor zobowiązany jest zwrócić się o pomoc psychologiczną do rejonowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
3. Wychowawca jest osobą towarzyszącą psychologowi/psychologom w jego/ w ich oddziaływaniu terapeutycznym. Inni pracownicy powinni być świadomi wagi tego problemu.
4. O czym opiekunowie powinni wiedzieć?

- należy ucznia wysłuchać
- dać uczniowi emocjonalne wsparcie ułatwiające emocjonalne odreagowanie
- przeciwdziałać tendencjom do zaprzeczania
- dokonać oceny dotychczasowych sposobów radzenia sobie
- szukać sprawdzonych strategii działania
- stworzyć plan pomocy.

5. Czego opiekunowie powinni unikać:

- pocieszania
- dawania rad
- pouczania
- tłumienia reakcji emocjonalnych(np. zdania typu: „będzie dobrze", „nie płacz już", „uspokój się")
- pospieszania w działaniu
- wymuszania szybkich decyzji.

6. Normalna reakcja na sytuację kryzysową jest reakcją tzw. stresu traumatycznego – to zespół zachowań, reakcji emocjonalnych i myśli związanych z wydarzeniem traumatycznym. Za czas trwania tej reakcji jako normalnej, przyjmuje się okres uczestnictwa w zdarzeniu kryzysowym do około 6 miesięcy po nim.
7. Wtedy uczniowie mogą:

- unikać rozmów o zdarzeniu lub nadmiernie się na nim koncentrować
- mieć nawracające, natrętne wspomnienia, bawić się w sytuację traumatyczną
- miewać koszmary senne
- doświadczać negatywnych emocji w sytuacjach związanych ze wspomnieniem traumy - „nic nie pamiętać" – psychologiczna amnezja

8. Ponadto można u nich zaobserwować spadek zainteresowań, regres w rozwoju, poczucie wyobcowania, strach przed planowaniem przyszłości, nadwrażliwość na bodźce, wspomnienia napadowe wywołane przez bodziec podobny, zaburzenia zachowania (agresja, picie alkoholu, palenie papierosów, obgryzanie paznokci itp.)
9. Aby normalna reakcja na kryzys nie przerodziła się w chroniczną - nauczyciele, wychowawcy powinni zadbać o pomoc psychologa, tworzyć klimat umożliwiający mówieniu o rzeczach

trudnych, zapewnić dzieciom/młodzieży możliwość powrotu do normalnych zajęć i rytmu dnia, nie bagatelizować ich przeżyć, dawać jasne wytłumaczenia sytuacji, być z dziećmi/młodzieżą.

Nr 33. Procedura postępowania - CYBERPRZEMOC

CYBERPRZEMOC	
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny, Statut szkoły, regulaminy obowiązujące w szkole.
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Cyberprzemoc- przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określonych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS.
Telefony alarmowe krajowe i lokalne	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży — 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci 800100100, dyzurnet@dyzurnet.pl
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Przypadek cyberprzemocy może zostać ujawniony przez ofiarę, świadka (np. innego ucznia, nauczyciela, rodzica) lub osobę bliską ofierze (rodzice, rodzeństwo, przyjaciele). W każdym przypadku należy ze spokojem wysłuchać osoby zgłaszającej i okazać jej wsparcie. Podziękować za zaufanie i zgłoszenie tej sprawy. Jeśli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy, podejmując działania przede wszystkim należy okazać wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć. Potwierdzić, że ujawnienie przemocy jest dobrą decyzją. Taką rozmowę należy przeprowadzić w miejscu bezpiecznym, zapewniającym ofierze intymność. Nie należy podejmować kroków, które mogłyby prowadzić do powtórnej wiktymizacji czy wzbudzać podejrzenia sprawcy (np. wywoływać ucznia

	z lekcji do dyrekcji). Jeśli osobą zgłaszająca nie jest ofiara, na początku prosimy o opis sytuacji, także z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby zgłaszającej (np. strach przed byciem kapusiem, obawa o własne bezpieczeństwo). W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość/powtarzalność). Realizując procedurę należy unikać działań, które mogłyby wtórnie stygmatyzować ofiarę lub sprawcę, np.: wywoływanie uczniów z lekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy, niewspółmierna kara, wytykanie palcami, etc. Trzeba dokonać oceny, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wtedy trzeba podjąć działania profilaktyczne mające na celu niedopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań w stronę cyberprzemocy).
Opis okoliczności, analiza zabezpieczenie dowodów	Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawców, adresy stron www, historię połączeń, etc). W trakcie zbierania materiałów należy zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w problem.
Identyfikacja sprawcy/ sprawców	Identyfikacja sprawcy/ sprawców często jest możliwa dzięki zebranym materiałom — wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą, analizie zebranych materiałów. Ofiara często domyśla się, kto stosuje wobec niej cyberprzemoc. Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją. Bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnienie nagich zdjęć osób poniżej 18 roku życia (art.202 par. 3KK)
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/spoza szkoły	Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny/ psycholog powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, jego wspólnej analizie (w tym np. przyjrzeniu się przyczynom), a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej (w tym sposobów zadośćuczynienia ofiarom przemocy). Cyberprzemoc powinna podlegać sankcjom określonym w wewnętrznych przepisach szkoły (m. in. w statucie, kontrakcie, regulaminie). Szkoła może tu stosować konsekwencje przewidziane dla sytuacji „tradycyjnej" przemocy. Warto jednak rozszerzyć repertuar dostępnych środków, np. o czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni komputerowej w czasie wolnym i przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych (PSP, mp3) itp.

Dyrektor szkoły
mgr Rafał Pawlikowski
30.12.2025 rok